

2 / 2011

ODBORNÝ ČASOPIS PRO FILATELIU,
NUMISMATIKU A NOTAFILII
ROČNÍK XVI. • VYCHÁZÍ 28. 4. 2011

VYBRANÉ ČLÁNKY PUBLIKUJEME I NA WWW.FILATELIE-KLIM.COM
Merkur Revue je registrovaná ochranná známka (č. zápisu 267376)

Z OBSAHU

50. výročí letu J. A. Gagarina	1
Chybný přetisk „SO 1990“	2
Rakousko – Uhersko a Evropa po válce 1914 – 18 (VIII. část) ...	4
Mezinárodní odpovědky Protektorátu Č + M (I. část)	6
Rytec Bedřich Housa – 80 let	10
Pitcairn Islands (I. část)	16
Luxemburkové na českém trůně	20
ČSR I – zajímavé celistvosti	22
Výstava Karla Zemana v Praze	24
Vynikající slovenská publikace pro mladé filatelisty	25
Hrady a zámky na známkách z území býv. ČSR (XV. část) ...	26

AUS DEM INHALT

50. Jahrestag des Fluges von J. A. Gagarin	1
Fehlerhafter Aufdruck „SO 1990“	2
Österreich-Ungarn und Europa nach dem Krieg 1914-19 (Teil VIII) ...	4
Internationale Antwortscheine des Protektorats B+M (Teil I) ...	6
Der Stecher Bedřich Housa 80-Jährig	10
Pitcairn Islands (Teil I)	16
Luxemburger auf dem tschechischen Thron	20
ČSR I – interessante Belege	22
Karel Zeman-Ausstellung in Prag	24
Slovakische Publikation für junge Philatelisten	25
Burgen und Schlösser auf Marken vom Gebiet der ehem. ČSR (Teil XV) ...	26

FROM THE CONTENTS

50. Anniversary of the flight of J. A. Gagarin	1
Faulty overprint „SO 1990“	2
Austria-Hungary and Europe after the War 1914-19 (Part VIII) ...	4
International Reply Coupons of the Protectorate B + M (Part I) ...	6
The engraver Bedřich Housa - 80 years	10
Pitcairn Islands (Part I)	16
The Luxembourgs on the Czech throne	20
ČSR I - interesting items	22
Karel Zeman - exhibition in Prague	24
Slovak publication for young philatelists	25
Fortresses and castles on stamps from former ČSR territory (Part XV) ...	26

REDAKCE: Šéfredaktor časopisu Ing. Zdeněk Fritz
✉: Filatelie KLIM, Merkur, P.O.B. 431, 660 31 Brno 2
☎: 731 515 154 e-mail: redakce@merkur-revue.eu

ADMINISTRACE A ZÁSILKOVÉ SLUŽBY:
✉: Filatelie KLIM, Merkur, P.O.B. 431, 660 31 Brno 2
☎: 542 211 931 e-mail: risa@filatelie-klim.com

REDAKČNÍ KOLEKTIV: Fr. Dvořáček, Zdeněk Filípek,
Zdeněk Fritz, Jan Klím, Milan Kračmar, Radomil Květon,
Pavel Matoušek, Vl. Schödelbauer, Jan Štolfa

ODBORNÍ PORADCI: Pavel Pittermann, Jiří Štupka, Světopluk Šablatura

EXTERNÍ SPOLUPRACOVNÍCI: Hans van Dooremalen, Nizo-
zemí; Vladimír Dražan, ČR; Petr Gebauer, ČR; Otto Hornung,
V. Británie; Hubert Kríž, ČR; Jaroslav Verner, USA.

Za původnost a věcnou správnost příspěvků ručí autor.
Přejímání jakýchkoliv textů a vyzobrazení z tohoto
časopisu je možné jen se svolením redakce.

VYDÁVÁ: MERKUR-REVUE, s.r.o., Veselá 37, 602 00 Brno 2
Odpovědný vydavatel: Jan Klím ☎: 542 211 931

TISK: EUROPRINTY, spol. s r. o.

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou,
s.p., OZ JM Ředitelství v Brně č.j. P/2-4838 ze dne 8.
12. 1995 MK ČR E7381 ISSN 1211-3077

50 let od prvního vstupu člověka do vesmíru

Časné ráno jarního dne 12. dubna před 50 lety předznamenávalo všední pracovní den u nás, v Evropě a dalších částech světa, den, kterých již bylo před ním na tisíce. Lidé se probouzeli, spěchali do zaměstnání, otevíraly se brány závodů, ústavů, úřadů, škol – jako vždy. Nikdo netušil, že se připravuje a přichází jeden z historických milníků tisíciletých dějin této planety ...

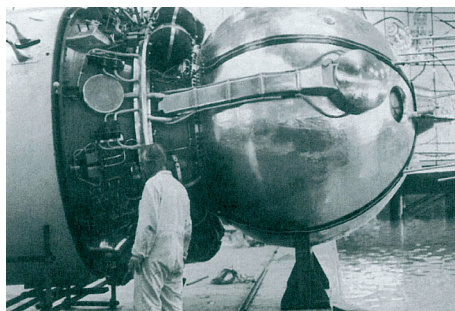

Plukovník Jurij Alexejevič Gagarin

ANO! 12. dubna 1961 v 9:06 hod. moskevského času odstartovala ze sovětského kosmodromu Bajkonur mohutná kosmická raketa R-7, na jejímž vrcholu byla instalována kosmická loď „Vostok“ (Východ), stroj či zařízení dosud nevídané a neznámé. V její těsné kabině stoupal v hromovém dunění raketových motorů ke hvězdám první člověk v historii planety – nadporučík Jurij Alexejevič Gagarin, odvážný mladý muž, povoláním vojenský pilot.

Vzpomínám na ten den tak živě, jako bych ty okamžiky znovu prožíval. Ve velké posluchárně naší fakulty (FTJF Karlovy Univerzity v Praze) začíná asi v 11 hodin další z pravidelných dopoledních přednášek. Nic jsme ještě netušili, nicméně přednášející se nám jevil – než začal mluvit – jaksi nepochopitelně rozrušený. Právem, neboť – když se přinutil ke klidu – oznámil nám tu neuvěřitelnou zprávu: Na oběžnou dráhu kolem Země byla dopravena sovětská kosmická loď s člověkem na palubě – prvním návštěvníkem kosmických výšin. Obrovský potlesk, nadšené výkřiky – přednáška bez ohledu na její plánovanou náplň se změnila ve vzrušenou debatu. Následovaly telefonáty, dotazy, co vysílá rozhlas, snahy dovést se co nejvíce podrobností ...

Neuvěřitelné! Již je tomu 50 let! Půlstoletí, naplněné v celém světě řadou závažných i méně závažných událostí, politických střetů v rámci studené války, tragédií i lokálních konfliktů a válek, ale i velkých úspěchů a triumfů lidstva, včetně přistání lidí na Měsíci. Technika a věda se rozvíjely netušeným tempem a dosahovaly téměř zázraků.

Kosmická loď „Vostok“ na horní části rakety R-7. Předstartovní přípravy (cca 2 hod. pře startem)

Ale tehdy? Raketa R – 7 byla sice spolehlivým kosmickým prostředkem, mnohonásobně vyzkoušeným. Dopřavila na oběžnou dráhu i první umělé družice Země. Avšak jak bude spolehlivá a bezpečná pro člověka?! Gagarin při vstupu do těsné kabiny „Vostoku“ nemohl stoprocentně předvídat, co ho čeká v příštích minutách! Ale věřil té skvělé novátorské technice, věřil sobě, věřil hlavnímu konstruktérovi sovětských raket Sergeji Pavloviči Koroljovovi, geniálnímu vědci, jehož slovo nesmírně zkušeného raketového profesionála bylo zárukou všem, že let bude úspěšný....! A také byl, až se celému světu zatajil dech včetně ještě včera zdánlivě nedostižných Spojených států.

Trístupňová raketa R – 7 fungovala jako hodinky. Po hladkém impozantním startu se po 2 minutách odpojily 4 raketové bloky prvního stupně, vzápětí po vyhoření paliva i centrální blok – druhý stupeň, aby posledním, menším raketovým motorem byla loď „Vostok“ po 5 minutách po startu dopravena na téměř kruhovou oběžnou dráhu s apogee 327 km. „Vostok“ dosáhl první kosmické rychlosti, nutné pro stabilizovanou oběžnou dráhu, tj. 7,8 km/sec (cca 28 000 km/hod). Ve stavu beztíže Gagarin poprvé uviděl na vlastní oči oslnivou barevnou krásu planety Země z oběžné dráhy.

První známky SSSR, vydané na počest Gagarinova letu v roce 1961.

(Dokončení na následující straně)